

Landskap: *Blekinge*Upptecknat av: *Bengt Håkström*Härad: *Listra*Adress: *Magnus Krubocksg. 5 Lund*Socken: *Kyrskult*Berättat av: *Hans Jönsson*Uppteckningsår: *1945*Född år *1870 i Möbshult-Kyrskult*

En person i skjortärmarnas ryktes på
natten, - gick ljudlöst, försvann. s. 1.

Barnmorske - blund som förorsakade en
hjärtstoppig död. s. 2-4.

Djupa - Isrennen i Ronås som tog
livet av sin hustru. s. 5-10.

En som var född en torsdagsnatt
kunde se mer än andra, - såg "känst". s. 11.

Strö aska (el. jord) vid tröskeln då
de köpt en ko. s. 12.

Lytte och bot. s. 13.

Båtsman spökade efter döden. s. 14.

Barn fr. kyrko-gården. s. 15.

Skriv endast på denna sida!

Det var så, att jag hade en morbror boendes i
Kyrklust. Han är död nu. En söndag hade jag varit
i kyrkan. Och så stannade jag kvar hos honom
till sent på natten. Så är det en plats mellan
Kyrkbacken, där de brukar hålla med lisen, in-
nan det ringor. Brukade hålla mitt för Burmans
villa. Det var ljus och vackert om kvällen, när jag
gick mot hemmet. I Björkefalla var jag hemma då.
Fick syn på en person, som gick i stjärnarna,
och jag funderade mina steg för att få sällskap med
honom. Inga steg hörde jag utan det gick ljud-
löst före mig. När jag kom vid Burmans villa, var
där en gränshäck med en ingång till villan. Då
stack den in där. Och när jag såg in, fanns ingen-
ting.

Barnmorske - Elna bodde i Kyrklust. Hon var glad för att ha Johansson (en handlare). Men han brydde sig inte om henne. Hon skulle till föreläsning en julaften. Då var hon på kalas, då hon fick den beskedet. Det var en tjänstefriga, som skulle ha oäkta barn. Hon tyckte, det var förargligt att inte få vara i fred en julaften utan vara tvungen och ut till de "förgagnade hororna." När hon kom till platsen, där barnaföderskan bodde, tog hon barnet från henne för tidigt, varför det blev väldig blödning och barnaföderskan blev sänd till Karlshamns lasarett. På vägen dit uttalade hon sig om att om hon dör, skulle hon riva ihjäl barnmorskan efter sin död. Och hon dog. När hon var död, fick barnmorskan aldrig någon ro. Hon sökte en klok gubbe i Kyrklust, Harald (hans dotter Tilda bor i Fällslust, gift med Stof Håkansson). Och då skulle han mana upp den här döda på

kyrkogården och Barnmorske - Elman skulle be henne om förlåtelse. Hon manade fram den döda och barnmorskan var närvarande. I stället för att bedja om förlåtelse spottade hon den uppsäckta döda i ansiktet och sa: "Åh det du, din färd, som vällar mej så mycket ont!" Varför då den kära Harald, som uppväckt henne, ej kunde återkalla henne eller anden till graven. Därför måste han på natten gå upp till prästgården och väska kyrkherde Rönnebeck och bedja honom gå upp på kyrkogården och mana ned den döda. Sedan kom barnmorskan gjäts till Karlshamns lasarett för vård och hade då en släkting, en liten flicka som var släkt med henne, att passa henne där. Hon hade bjudit flickan att köpa lut. Hon hade druckit av luten. Det skulle heta, att hon tagit fel flaskka. Hon dog ju. Hon blev lagd i ekkis. Jag var i könet, när hon skulle begravas och han ungefär visa platsen.

Är för detaljerat
för att vara äkta
facktext

2

ACC. NR M. 9791:4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

dar hon är begravd. När de hade ringt för henne
och hon skulle sättas ner i graven, var kistan för
stor och graven för liten. De hade slutat med att
ringa. De fick ta upp liket igen och sätta det vid
ändan av graven. Och begravningsgästerna till att
grava graven längre. Hon blev då återbördad till
graven och åter nedsatt. Men då var graven ändå
för liten. Varje flara av begravningsfolket ställde sig
ovarpå kistan och stampade och tryckte ned den
till botten. Men storändan av kistan kom till att stå
en halvval från botten, och jorden blev påkastad.
Jag har själv sett det från tornet. Det var 1880
ungefär.

Det var år 1884. Det var en som de kallade Sjörä-
-Irennen i Rönås. Han var gift med en som hette
Karna. Han hade en piga Bengta, som var enöad.
Lång och mager är hon. Hon lever visst än nere i Rön-
nult. Men hon måste väl vara 85 år, kanske över 90.
Så sa, att de (Bengta och Iren) hällde ihop. Han
hade en dräng som hette Johannes (Johannes Johans-
son eller Johansa-Johans-Johannes). Jag kände
Johannes. Jag låg där ofta om vakterna, för jag arbetade
där. Så var det en bättnan Röman i Rönås. Erika-
-Lasse hade sålt två krigor till Anders Hansson
i Halland, en trollgubbe. Erika-Lasse hade haft
lust för att trolla och så kommit i förbindelse med
Anders Hansson. Röman och jag var av med krigorna
hos Anders Hansson. Vi hade ^{fläsk}speget och bröd till
matpise. Vi satt på soffan hos Anders Hansson, och åt
stod som denna innanför dörren. Och Anders Hans-
son gick utåt golv. Röman talade om sin dotter, som

hade engelska sjukhan eller skervan. Det skulle han
nog kunna bota, sa Anders Hansson. Men så börjar
Röman tala om Djursa - Svannens och alla hären reste
sig för honom och mig. Röman säger: "Vi säger, att
Djursa - Svannen skulle tatt livt av sin hustru och
att han varit borta hos er och bett er om hjälp." Vartill
Anders Hansson svarade: "Ja, det har han och be-
dit mig 50 kronor, om jag vill hjälpa honom. Jag
svarade nej. Men troligtvis har han varit i Småland
och fått hjälp. Men jag vill ej ha med sådan avsky-
värd handling att göra." "Kan det vara sant?," fråga-
de Röman. "Så sant som jag går här," sa Anders
Hansson. "Och det skall jag kunna avlägga min sällig-
hets ed på, vilken häradsrätt som än vill kalla mig
inom Sveriges rike." När vi gick hem, förbjöd Röman
mig att säga detta för någon. Jag var underärig, ej kon-
firmerad och Röman bätman för roten. Han var
rädd, att Anders Hansson ej skulle stå för vad han

sagt. Vi båda (Roman och jag) reste sedan över till Dan-
mark. Råtsmannen hade fått avsked och dog där. Och
när jag kom till Sverige igen, var saken för gammal.
När jag kom hem från Halland med Roman, berättade
jag i alla fall allt för min mor. Och när jag träffade
Johannes, berättade jag det för honom. "Ja, då har jag
något att tala om, som du inte vet," sa Johannes.

Han och bonden skulle tröska korn. Och innan
de började, bad Sven Johannes följa med ner i
vången. Där var gårdsgården nerramlad och han
skulle visa honom, var han skulle gärda. Det var en
markväg dit. Bonden gick före och drängen efter. Stäng-
en fick syn på en flaska, som låg utmed gångstigen. Han
tog den och visade bonden. Han tog ut korken och luk-
tade och sade: "Lägg den tillbaka! Det är nog något,
som pojarna köpt och skulle gett flaskaorna och
glömt. Vi tar den med oss hem, när vi varit nere och
tittat på gårdsgården." Då de kom hem, säger

bonden: "Jag ska gå in och koka, om Karna har någon kaffe. Så ska vi ha en gök." Till hustrun sa han: "Johannes har hitt en flaska när vi var i vägen." Han vällde ut några droppar, en halv fingerborg, till drängen i kaffen och lika mycket till sig. Så säger han till sin hustru: "Du vill inte ha något i kaffen utan du kan få litet i ett glas." När han fyllde ett glas, som hustrun tog. "Och du kan ju få lite till." Hon fick lite till, ett halvt glas. Därefter gick de ut och började tröska korn, plöjeströska förstås. Då när de hade tröskat första lagget, började bonden jämnra sig för att han hade fått ont i magen och frågade drängen, om han märkt något, var till han svarade: ja, det hade han. Bonden gick in till sin hustru för att se, hur det stod till med henne, eftersom hon fått så mycket. Han sa då till drängen: "Karna är så sjuk. Och det var dumt, vi tog den flaskan. Man kan aldrig veta, vad för skit

det var i den. Vi får inte tala om detta. "Sen på eftermiddagen var hans hustru mällov. Då kom han in och frågade, hur det var med henne. Han hade något vitt pulver i en ask och bad henne taga av detta. "Det har jag haft stående i häststallen och brukat taga av det, då jag haft ont i magen." Var henne en teshed, varefter hon avled på natten. Sen var jag uppe hos Iven Olsson och tog upp potatis. Det var vid den tiden, när Djurås-Ivenns hustru var död. Tomsa-Ivennen (Iven Tomasson; reste senare till Amerika) hade skrivit om Djurås-Ivennen och pigan i tidningen. Och Iven Olsson läste upp det för potatisblockarna. Iven Olsson och Djurås-Ivennen hade tidning tillsammans. Och då kom han och skulle hämta tidningen. Iven Olsson hade brått att kasta den i sängen. "Guds fred och smaklig måltid! Har det något nytt i tidningarna?" sa Djurås-Ivennen, när han kom in. Iven Olsson svarade; "Jag vet ej." Då

böjde man läsa och säga. "Vad nu då?" sa Iren
Olsson. "Den förbannade Fornså-Iren, han har
skrivit här i Helsingna om mej!" "Vad då?" "Ja,
låt här, ska du se!" Och det samma hade Iren
Olsson läst upp för oss, innan Gjussa-Irensen kom
in. "Det står här: En grann here och en grann
grotte hade fattat behag till varandra m. m." Och
sen ett vers: "Aldrig någon tös, som är öronlös, hem
till mig jag tager. Då jag bättre ensam går alle
mine dagar." Jämte flera vers.

ACC. N:R M. 9791: //

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jag och min sväger hade varit ute och gått. När vi kom i närheten av gården, var det en stenig åker där. Där får jag syn på lite fånt, som hoppade bland stenarna. "Ser du fåntet där," sa jag till honom. Jag trodde, det var mina barn, som skulle skrämma oss. Men de låg inne och sov. Och min sväger såg inte något. Men jag var född en torsdagsnatt. Och de såg något. Mina föräldrar så det.

faddrande
låg or

Olof Jönsson hade köpt en ko. Så var det en
pojke, som skulle leda hem kon. När de nu kom med
kon, så säger han till hustrun: "Nu ska du strö
aska vid dörrallen, innan de leder in kon." Och det
hade hon vraktlåtit. När han fick kännedom om att
hon ej gjort det, sa han: "Vitt dumma förs!
Och repot skulle vi inte bundit så hårt om halsen."

Enligt Hans Jönssons hustru Ida J. var det
jord, som skulle ströas på dörrtröskeln.

(repet skulle
beträffa en
liten ted)

En gång jag skulle köra, hade jag glömt grimmna och bad min hustru, som var med barn då, hålla hästen, medan jag gick efter grimmarna. Hon ville inte. "Ja, så binder jag honom då," sa jag. Och hästen var glad för att äta vid vägen. Men Johannes kom körsades och smällde med piskan. Hästen var upphärd och blev rädd men min hustru lyckades hålla honom. Han var också glad att äta en gräset. Barnet blev visst riktigt men han var rädd, pojken, och det ryckte i honom. Han tog för sig med händerna på glöret, liksom han ville i tyglar. Jag tog litet blod ut hästens öra på en sockerbit och lite hår från hästen att tända eld på och röka framför näsan på barnet, när det ansattes. Det gjorde jag två gånger, i ny och nån.

Barnet skall inte veta, att det blivit botat för lyte. Ett botat barn skall ej se sina föräldrar, när de är döda. Då kommer det tillbaka, lytet.

Det var en båtsman, som var död. Båtsman
spökhade det i hönsköpet. Den häre båtsmannen
hade fått två händer utdragna, midan han le-
de. Och då hade han stoppat i en gammal snus-
dosa i skäpet. Och då efter som han var död och
begraven, spökhade det i det där skäpet var natt.
Och då såg de efter och fann händerna och putta-
de ner dem i kyrkogården och spökevisena var borta.
Hört som barn i Rönåsa.

De hade grävt upp benbiter på kyrkogården
och lagt på ett ställe där. Nu var det några stycken
som satt och festade ~~tar~~ på natten. En höll vad
med de andra om en kanna brännvin, att han
skulle gå in och hämta ett folkabän av den som
var uppkastade och visa det för de andra. Då var
det en av dem, som var kommen i förvägen dit. Då
när han kom in, så tog han ett ben. Den som gömt
sig, sa med gravröst: "Det är mitt." Varför han
lade det tänkta och tog ett annat. Rösten sa då
igen: "Det är mitt." Varför han lade det tänkta
och tog det tredje. Då sa rösten: "Det är mitt."
Men han svarade: "Det ger jag fan," tog benet
och gick.

Det har jag varit som barn.